

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 385/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., Dobšinského 12, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Zdenko Seneši, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Sžsk 135/2018 z 23. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu (ďalej len „ústavný súd“) 13. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 7 Sžsk 135/2018 z 23. februára 2022 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správnenému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 26 Sa 3/2018-63 z 18. júla 2018 zamietol žalobu sťažovateľky (žalobkyne), ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia [žalovanej, (ďalej len „orgán verejnej správy“)] č. [REDAKOVANÉ] z 15. novembra 2017, ktorým zamietla odvolanie sťažovateľky a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Liptovský Mikuláš č. [REDAKOVANÉ] ktorým rozhodla o tom, že sťažovateľke ako samostatne zárobkovo činnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie 30. júna 2010.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť, v ktorej namietla, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolání lekár štatút samostatne zárobkovo činnéj osoby nezakladá.

4. Najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú [§ 461 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)]. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z rozsudku veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Vs 3/2019 z 24. novembra 2020, ktorý dospel k záveru, že *„Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia lekára, ktorý je držiteľom licencie L1A, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý a § 179 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nie je posudzovať príjmy lekára výlučne vo vzťahu k licencií L1A a nie je povinná skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú príjmami lekára, považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO) podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. Ak taký lekár v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (§ 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov) ide vždy o príjem SZČO a nie je právne významné, či tento príjem fyzická osoba dosiahla z titulu jej statusu podľa § 5 písm. c/ alebo aj podľa § 5 písm. a/, príp. písm. b/ alebo d/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010.“*. Zároveň uviedol, že uvedený rozsudok veľkého senátu najvyššieho súdu bol napadnutý ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 610/2021 z 30. novembra 2021 odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Preto nevidel žiaden dôvod, aby sa od uvedeného právneho záveru odklonil.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] vyslovuje nesúhlas so závermi napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu a zároveň tvrdí, že vec mala byť predložená na rozhodnutie veľkému senátu najvyššieho správneho súdu. Najvyššiemu správnenému súdu sťažovateľka vytýka, že v rámci napadnutého rozhodnutia postupoval arbitrárne a svojvoľne, keď sa vôbec nevysporiadal s právnymi závermi obsiahnutými v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu č. k. 1Vs 1/2019 z 30. apríla 2019, ktoré predchádzalo uzneseniu veľkého senátu najvyššieho súdu č. k. 1Vs 3/2019 z 24. novembra 2020.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho správneho súdu č. k. 7 Sžsk 135/2018 z 23. februára 2022 (bod 4), ktoré sťažovateľka považuje za arbitrárne, a to najmä z dôvodu, že sa v ňom nevysporiadal s právnymi závermi obsiahnutými v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu č. k. 1Vs 1/2019 z 30. apríla 2019 (bod 5).

7. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného sudu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. US 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

8. Sústavu súdov tvoria najvyšší súd, najvyšší správny súd a ostatné sudy. Podrobnejšiu úpravu sústavy súdov, ich pôsobnosť, organizáciu a konanie pred nimi ustanoví zákon (čl. 143 ods. 1 a 2 ústavy).

9. Rozhodovacia činnosť veľkého senátu má slúžiť na zjednocovanie právnych názorov vnútri najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu a na zabezpečovanie jednotnosti rozhodovania súdov nižších inšancií.

10. Najvyšší správny súd je vrcholným súdnym orgánom vo veciach správneho súdnictva, ktorý zabezpečuje jednotu a zákonnosť rozhodovania. Bol zriadený s účinnosťou od 1. januára 2021 ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, so začiatkom výkonu svojej činnosti od 1. augusta 2021.

11. Právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzný. Ak sa senát najvyššieho správneho súdu pri svojom rozhodovaní chce odchýliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu (§ 466 ods. 3 SSP).

12. Povinnosť predložiť vec veľkému senátu má senát najvyššieho správneho súdu vždy, ak pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru už vyjadreného v rozhodnutí iného senátu najvyššieho správneho súdu [§ 22 ods. 1 písm. a) SSP)]. Ak tak neurobí a vo veci sám rozhodne, uplatňuje štátnu moc v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy a zaťaží konanie vadou nesprávne obsadeného súdu, ktorá v ústavnoprávnej rovine predstavuje porušenie ústavného práva na zákonného sudcu.

13. Ústavný súd už judikoval, že «Porušenie povinnosti predložiť vec veľkému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky danej § 48 ods. 1 Civilného sporového poriadku nie je iba porušením tohto zákonného ustanovenia, ale s ohľadom na čl. 48 ods. 1 prvú vetu Ústavy Slovenskej republiky aj pochybením, ktoré má ústavnoprávny rozmer. Z ústavného príkazu, že „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi“, ako jedného z princípov právneho štátu vyplýva, že nerešpektovanie zákona v otázke, v akom zložení má byť vec rozhodovaná, predstavuje vo svojich dôsledkoch porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy. To isté *a contrario* platí aj v prípade, ak bezdôvodne veľký senát odmietne vo veci mu predloženej rozhodnúť.» (nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 189/2021 z 20. októbra 2021, ZNaU 52/2021).

14. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jasne vyplýva, že najvyšší správny súd nevidel žiaden dôvod, aby sa odklonil od právneho záveru vyjadreného v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu č. k. 1Vs 3/2019 z 24. novembra 2020, v ktorom (okrem iného) riešil právnu otázku, či držba licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe zakladala samostatne zárobkovo činnú osobu

povinné nemocenské a dôchodkové poistenie. Najvyšší správny súd zároveň poukázal na to, že uvedené uznesenie najvyššieho súdu bolo predmetom ústavného prieskumu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 610/2021.

15. Ústavný súd konštatuje, že čl. 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájiteľným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájiteľnosť tvrdenia v danom prípade znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu ustanoveniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

16. Ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku zistil, že najvyšší správny súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom v rozhodnom čase a Správneho súdneho poriadku), ktorými by poprel ich účel a význam. Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu nemožno označiť za arbitrárny v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnutý rozsudok nereflekoval ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľky. Pokiaľ najvyšší správny súd rešpektoval právny názor ústavného súdu vyjadrený v uznesení č. k. IV. ÚS 610/2021 z 30. novembra 2021, nebol dôvod, aby ústavný súd do rozhodnutia najvyššieho správneho súdu zasahoval.

17. Ak sa sťažovateľka s názorom najvyššieho správneho súdu nestotožňuje, táto skutočnosť sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok.

18. Dosiahnutie zjednotenia judikatúry si vyžaduje určitý čas a isté obdobie protichodnej rozhodovacej praxe možno preto tolerovať bez toho, aby došlo k ohrozeniu právnej istoty. Kritéria, ktorými sa Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) riadi pri posudzovaní podmienok, za ktorých sú protichodné rozhodnutia súdov poslednej inštancie v rozpore s požiadavkou spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zahŕňajú zistenia, či v judikatúre vnútroštátnych súdov existujú zásadné a dlhodobé rozdiely, či vnútroštátne právo poskytuje mechanizmus na prekonanie týchto rozporov, či bol tento mechanizmus uplatnený a pokiaľ áno, s akým výsledkom (rozhodnutie ESLP vo veci *Albu v. Rumunsko*).

19. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi rozsudkom najvyššieho správneho súdu a obsahom označených práv sťažovateľky neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol

reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. júna 2022

Miloš Maďar
predseda senátu